

als niet-afgezet predikant. Die begint dan ook meteen weer te correspondeeren met het Provinciaal Kerkbestuur; hij wordt dan ook door den secretaris van de Algemeene Synode in een officieelen brief van dezen secretaris aangesproken als „predikant te Ulrum“.

Maar na een „apostolische reis“ (aldus Reitsma, zie Ketter, 323), die nu misschien voor de colleges kerkgeschiedenis te Kampen, Oudestraat 6, een apostatische reis moet heeten, na een „apostolische reis“ van ds H. P. Scholte naar Ulrum (aangekomen op 9 October) heeft De Cock met vele gemeentelieden zich afgescheiden (14 October); van 14 October tot 16 Januari d.a.v. scheiden hem dan nog ruim drie maanden.

Men zal dus voortaan in Kampen (Oudestraat 6) niet meer mogen zeggen, dat De Cock is uitgeworpen.

Maar in Kampen (Broederweg 15) zal men het nog wel zeggen.

Gelijk men het daar ook zegt van Greijdanus. Want een schorsing naar art. 79-80 K.O. behelst de stellige uitspraak, dat N.N., indien hij blijft in de beoefende zonde, zal af te zetten zijn en buiten het Rijk Gods staat (het zijn immers zonden, die in een „gemeen lid der afsnijding waardig zijn“). Greijdanus nu is

zéer nadrukkelijk blijven volharden in zijn zgn. kwaad. Men moet niet de historie van de geschorsten uitpluizen, maar de sententies van het dusgenaamde „vonnis“. Daarop komt alles aan.

Trouwens, hebben de heeren die in Kampen aan de kerkeraadstouwtjes hielpen trekken, niet doorgedreven dat Greijdanus, die nooit ergens een briefje van bedanken had ingezonden maar doodgewoon in de kerk bij zijn dominees bleef komen, „van den kansel afgelezen is“, als zich hebbende onttrokken aan opzicht en tucht van wat zij „de Geref. Kerk van Kampen“ noemden, maar wat niets anders was dan de optelsom dergenen, die zich niet wilden ontdoen van een hiërarchie, die zij niet mochten aanvaarden?

In een tijd van afkondiging van bondige en gehandhaafde en tot in afzetting en buiten-verband-zetting gehandhaafde confessioneele en kerkrechtelijke verkeerde bepalingen is één ten einde toe gevoerd proces voldoende om te weten, wie men uitwerpt. Men werpt al degenen uit, die zich niet onderwerpen aan de valsche sententies. De definitieve handhaving der valsche sententie, die is de uitwerpingactie.

K. S.

Verband en Verbond (IV)

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

Verslag wordt gegeven van een bespreking van twee leden van het Voorlooppig Comité van het Geref. Soc. en Ec. Verband met twee belangstellenden, die zich hadden aangemeld, doch die geen lid zijn van de (vrijgem.) Geref. Kerken.

Bij de bespreking ten huize van den heer van Oord hadden wij er ons uitsluitend toe bepaald, de officieele stukken, zooals deze destijds in opdracht van de Synode waren uitgegaan, in geding te brengen en met name kwam daarbij in behandeling het Synode-geschrift betreffende de schorsing van prof. Schilder. Wij toonden aan, dat op de vraag van prof. Schilder of mogelijk te zijnen opzichte niet was gestreefd naar een te strenge conclusie, van synodewege was geantwoord, dat dit allermint het geval was en dat men integendeel welbewust — ik citeer nu letterlijk — de grove zonde van openbare scheurmaking of van scheuring en openlijke verachting der kerkelijke orde bij prof. Schilder had willen constateren. Om voor een keer eens de op ons toegepaste terminologie van de beide heeren te gebruiken, was hier dus de vraag aan de orde gesteld: laat jij U nu niet te veel leiden door een zwart-wit-schema? En het antwoord was geweest een volstandig handhaven van het verschrikkelijk oordeel in volen omvang en met nadrukkelijke stipulatie in onderdeel. Reeds eerder was in een gepubliceerd rapport, dat in hetzelfde geschrift ongereguleerd in druk kwam, de vreeselijke beschuldiging neer geschreven, dat prof. Schilder, dien men wel mag noemen „la bête noire“, het zwarte schaap van de synodocratie, zich door zijn houding had schuldig gemaakt aan de in art. 80 genoemde zonde van het begeeren aan te richten van tweedracht, sekten en mitterij in kerken.

Wij wezen de beide heeren erop, dat wij nu niet anders deden, dan hun eigen kerkelijke aanwijzingen volgen en aanhooren wat zij nu, telkens als de Avondmaalstafel in het midden hunner kerken staat aangericht, belijden ten aanzien van al degenen, waarvan er dus minstens één nadrukkelijk als zoodanig was aangewezen, die zich aan zulke ergerlijke zonden schuldig

maakten, n.l. dat dezulken geen deel hebben in het rijk van Christus. Met dit telkens herhaald anathema was dus wel de band der christelijke gemeenschap doorgesneden. Het was deze de consciëntie benauwende zaak, welke wij den beiden heeren voorhielden. Dat tegenover zulke feiten, die zoo duidelijk hun eigen, alleen mogelijke interpretatie in de scherpst denkbare bewoordingen meebrachten, hetgeen bovendien nog nadrukkelijk uitgesproken welbewust naar voren werd gebracht, het niet aangaat te spreken van bedoelingen, die anders zouden zijn geweest dan duidelijk was uitgesproken, moest den beiden heeren zoowel als ons duidelijk zijn. Hier werd dan ook niet de zwakste, laat staan een extreme conclusie onzerzijds getrokken, doch een constatering van datgene, waarop men zelf welbewust de aandacht had gevestigd. Dat het hier niet ging om een speciaal geval, rakende prof. Schilder of wijlen prof. Greijdanus, wien men ook nadrukkelijk overtreding van verschillende geboden Gods als grond voor zijn schorsing had ten laste gelegd, doch dat dit linea recta raakte ieder kerklid, dat zich solidair verklaarde in gedachte, woord en handeling met deze beide hoogleraren en dat dus al zulke kerkleden precies hetzelfde banvonniss raakte en nog dagelijks achtervolgde, waar niets werd herroepen, werd eveneens den beiden heeren voorgehouden. Hoewel ook de leerstellige uitspraken van hun Synodevergaderingen, welke voor ons onaanvaardbaar waren, in de discussie waren betrokken, bleek wel, dat dit voor de beide heeren geen bezwaar opleverde. Het feit, dat deze leerbepalingen eenige malen achter elkander gewijzigd en door andere vervangen moesten worden, vormde ook voor hen, die beiden bijzondere ambtsdragers zijn in de synodocratische kerken, een besmachend feit.

Wanneer wij U dit uitvoerig verslag uitbrengen, dan geschiedt dit, omdat zij, die in de vorige vergadering daartoe opdracht gaven, recht hebben onze handelingen in dezen te beoordeelen. Naar het ons voorkomt, gaat dit gereleveerde onderhoud uit boven het incidentele en liggen hier aanwijzingen in, hoe ook in eventuele toekomstige gevallen gehandeld zou kunnen worden. Men hoort den laatsten tijd herhaaldelijk den roep om te komen tot samenspreking. Welnu, hier was een samenspreking, sfeer en toon waren volgens wederzijds oordeel uitnemend, nadrukkelijk verklaarden wij

ons bereid tegenover het door ons gestelde, tegenargumenten in overweging te nemen, doch het resultaat was allerbedroevendst. Met een onbewezen beschuldiging, dat wij ons aan een zwart-wit-schema bezondigden, werd er 'n abrupt einde gemaakt aan het gelegde contact en het begonnen overleg, terwijl men het aan God den Heere overliet, ons daarvan te verlossen.

Alles overziende zijn wij van oordeel, dat wij deze gevoerde besprekingen en gehouden briefwisseling niet alleen met een vrije consciëntie aan U kunnen voorleggen, doch ook aan Hem, die oordeelt een rechtvaardig oordeel en Die ieders werk in het gericht zal brengen, Wien wij het oordeel overlaten.

Gelet dezen gang van zaken hebben wij gemeend, den beiden heeren geen convocatie voor deze vergadering te kunnen zenden, hetgeen wij ten eerste betreuren, doch wat, naar wij vertrouwen, Uw instemming zal hebben.

Thans terugkeerende tot het begin van mijn inleiding, wil ik de noodzakelijke verduidelijking en aanvulling gaan geven bij het ontkennende antwoord op de vraag of in de woorden Verband en Verbond mogelijk twee gevarieerde termen voor één en dezelfde zaak door mij waren gebezigd.

Inderdaad bedoelen wij met het Verbond iets anders dan met het Verband.

Ten aanzien van het Verband hebben wij gesteld en willen wij als gedragslijn trouw blijven volgen, dat allen, die zich met grondslag en doelstelling van ons Verband accoord kunnen verkaren en ten aanzien van wie geen ethische veranderingen gelden om hen in deze samenwerking op den overeengekomen grondslag te aanvaarden, onverschillig of zij al of niet lid zouden zijn van een werkgevers- of werknemersorganisatie, als het Verbond van Chr. Werkgevers en het C.N.V., ons welkom zijn.

Reeds in de vorige vergadering bleek echter, o.a. uit hetgeen door broeder Wijnands uit Wormer, als ook uit hetgeen door broeder Mast uit Zeist naar voren werd gebracht, dat, al konden deze broeders zich geheel vereenigen met den opzet van het beoogde Verband, er voor hen toch noodzakelijkerwijs lag en met hen voor tal van Gereformeerde belijders, bij den principieel onbevredigenden en voor hun consciëntie onhoudbaren gang van zaken in het C.N.V., te komen tot een anderen vorm van eigen vakorganisatie.

Ongetwijfeld hebben we sindsdien allen kennis gekregen van den strijd, dien de heer Basoski als vakbestuurder van het C.N.V. heeft gevoerd. Zijn brochure „Die rijk willen worden“ geeft ons een duidelijk inzicht in deze materie, alsook in den afloop der zaak, zooals deze gelet grondslag en optreden in de praktijk van het C.N.V. helaas te verwachten viel.

Ook de heer Wijnands, die een groep bezwaarden in het C.N.V. in gehouden vergaderingen in een voorlooppig verband vereenigd had, kwam, zooals door hem inmiddels is gepubliceerd, bij het aan de orde stellen van de principiële bezwaren tot hetzelfde negatieve resultaat.

Hoewel wij als V.C. geen andere opdracht hadden, dan ten aanzien van het Verband, meenden wij toch geheel in den geest van de vorige vergadering te handelen, wanneer wij ook aan deze zaak van de praktische organisatie aandacht zouden geven. Hetgeen dan ook is geschied in eenige vergaderingen.

Het bleek, dat niet alleen in werknemerskringen ernstige bezwaren leefden t.o.v. het C.N.V., ook de leden van het V.C., die een positie als werkgever innemen, hadden ten aanzien van het Verbond van Christelijke werkgevers ongeveer analoge bezwaren.

OP TOURNEE

Maandagmorgen. We zaten nog maar net aan het ontbijt, toen aan het altijd openstaande raam een tweetal mannen zich bescheiden opstelde. Het waren Dajaks. „Apa kurang?“¹⁾ zei de dokter, onze gastheer, nadat hij de zoo juist naar binnen gestoken hap rijst had weggevoerd en op het raam was toegelopen. In een gebroken Maleis-Dajaks dialect werd toen verteld, dat de vrouw van de kepala-kampong²⁾ heel ernstig ziek lag; drie dagen geleden was er een kindje geboren, maar nu had de vrouw hevige koortsen. Vlug stelde dokter eenige vragen en uit de beantwoording bleek, dat de bewuste kampong maar een 12 km. verder weg lag.

„Ik kom“, zei dokter.

Wie uwer noot in de rimboe is geweest, kan zich geen voorstelling maken van het heldendom, dat uit deze twee simpele woorden spreekt. Ik ga u trachten dat een beetje duidelijk te maken, maar zeg er vooraf bij, dat het bij een poging blijft.....

Nadat nog afgesproken was, dat de beide boodschappers bij het ziekenhuis zouden wachten, om dan gezamenlijk de reis te aanvaarden, werd eerst de tafel beëindigd en toen aan het werk getogen. De beide dames³⁾ legden al onze benodigdheden klaar, terwijl wij ons in tourneekleeren staken. Het zekere voor het onzekere nemend, werd er van uitgegaan, dat we pas den volgende dag zouden terugkomen.

¹⁾ Wat scheelt er aan?

²⁾ Hoofd van het dorp. De dorpelingen kiezen hem. Hij is meestal jong.

³⁾ Mevrouw Hofsteenge en Mevr. Moerkoert.

Om kwart over tien vertrokken we. We, dat zijn dokter, z'n helper-zielenoppasser, de twee kampongbewoners en ondergeteekende. Natuurlijk had dokter mij gevraagd, of ik goed lopen kon, waarop ik bevestigend had geantwoord. Och, wat zijn 12 km. heen en demoods ook nog terug? Ruim gerekend, konden we toch om half één ter plaatse zijn, dan het dokterswerk van zeg één tot twee, even rusten en van half drie tot vijf terugwandelen. „Zeker, zeker“, was het antwoord, 12 km. is niet zoo ver, maar de ondeugende tinteling in zijn oog zag ik niet; doch die is er stellig geweest! De helper, Lukas heet hij sinds hij door een priester gedoopt is, maar z'n eigen naam is Adji, nam één tas van dokter, één der Dajaks nam de andere en na een poosje nam nummer twee mijn tas uit de handen. Ik protesteerde even, maar dokter zei: „Een blanke draagt niet“. Ik vond dat vreemd, had het van hem niet verwacht, want voorzoover ik hem ken, huldigt hij net zoo min als ik het zgn. „koloniale“ systeem. Mijn aarzeling en verwondering opmerkende, voegde hij er nog aan toe: „Tot 30 kg. kunnen deze menschen dragen, zonder dat ze er een minuut later om thulskomen; dat kunt u niet, ook al is die Dajak een oude man en ook al heeft hij vanmorgen dit eind al een keer afgelegd.“ Ik begon te begrijpen, dat het geen Vondelparkwandeling zou worden. Maar, we liepen nog op den grooten weg, u weet wel, die weg, waarover een jeep bij wijze van uitzondering in z'n tweede versnelling kan komen....

Deze weg liet toe, dat we naast elkaar konden lopen. 't Was wel eens zoeken naar een beetje harten grond, maar het ging. Eén der Dajaks echter ging al heel gauw een stapje er op leggen en ik wilde ook al sneller lopen, toen ik merkte, dat de anderen heel

geen haast maakten. Later zou mij dit duidelijk worden.

Na een kwartier, een bocht en..... van onzen voorlooper was niets meer te zien. Nog even verder en de nu achter loopende Dajak zei ineens: „Jang kira, Tuan“,⁴⁾ waarop dokter abrupt linksaf sloeg en ja hoor, werkelijk, daar was een voetpad!

Tusschen de hollandsche korenvelden heb je soms ook van die uiterst smalle paden, waarover je, als het gewas hoog staat, haast niet lopen kunt. Paadjes, die nauw zijn voor een mannenvoet van 46-met-pijn, paadjes, die uitgediept zijn, en dus zoo gemakkelijk vol water, ik bedoel blubber komen. Verwisselt u nu het buigzame koren voor stekelige struiken en 2 tot 3 meter hoge varens; legt u voorts in uw gedachten een netwerk van boomwortels over en in dat pad en verfraait u den weg dan ook nog met een 15-tal heuvels tot soms boven de 100 m. hoog, overgiet dit met de zonneschijn van een tropisch landschap ten tijde van de middaghoogte, vergeet vooral niet de spekgladde bovenlaag van rood zand en vervul dan nog de lucht om u heen met het gegons en gesjirp, het geiep en gezaag der honderdtallen insecten, dan heeft u een vage voorstelling van ons „pad“.

Zoo was het evenwel niet altijd. Aanvankelijk had het landschap dit steppe-karakter, waardoor de zon ons ongehinderd kon beschijnen, maar na weer een kwartier geloopt te hebben, veranderde het in een bos van rubberbomen⁵⁾. Het pad werd iets breeder,

⁴⁾ Linksaf, mijnheer. (Lett.: „de linksche“).

⁵⁾ Volksrubber. De hoge krutten houden de zon buiten en de ruimtes tusschen de stammen laten een klein beetje wind door.

Bij de h
die zich
den opg
gaat des
den. Des
wij sam
bond van
den. Ook
christeli
voorlich
tijd, in
hervorm
Bij
gebleke
pelijke
werkgev
nands b
staan er
dacht k
ons alle
moet ko
tot stiel
gelijk z
waarin
risch ve
moeten
en Ecor
den naar
gaarne
SCHAP
wij ons
rechtspe
in het é
kunnen
Vereenig
geversv
blijken v
rechtspe

Stang

Zoo e
kinderlo
men van
had toe
en zelfs
regel ni
Wij zi
een jong
lekring,
niet in
te krenk
Maar
dien de
met onz
„Uw i
Zoodn
oogenbli
ons van
of haar
gebaren
verschill
we geen
ons hee

humus d
tiger he
kleeren
als ik ve
veel wal
De cigaj
doek ge
den, de
blijken,
Drie l
nat, me
wordt tr
tuge rub
maakt v
keren de
op, het p
met onf
weet, wa
toe — r
kels ver
denk je
geldt: h
moet, ho
maar alt
richting

Nu ko
per uur
gen⁶⁾ li
onze weg
tot even
de knieë

⁶⁾ Hoo
ten stroo

stelde, tegen-
och het resul-
bewezen be-
art-wit-schema
maakt aan het
g, terwijl men
arvan te ver-

, dat wij deze
wisseling niet
kunnen voor-
elt een recht-
et gericht zal
n.

wij gemeend,
deze vergade-
n. Uw instem-
van mijn inlei-
deling en aan-
antwoord op
Verbond moge
dezelfde zaak
and iets anders

wij gesteld en
en volgen, dat
elling van ons
en aanzien van
en om hen in
komen grond-
al of niet lid
nemers-orga-
nizatie en het

sk echter, o.a.
Wormer, als
Zelst naar vo-
broeders zich
t beoogde Ver-
ijs lag en met
s, bij den prin-
ionscientie on-
I.V., te komen
ganisatie.

len kennis ge-
usoski als vak-
erd. Zijn bro-
een duidelijk
floop der zaak.
in de praktijk
viel.

bezuurden in
in een voorlo-
oals door hem
de orde stellen
elfde negatieve

dracht hadden,
enden wij toch
adering te han-
van de prakti-
n. Hetgeen dan
en.
nemerskringen
C.N.V., ook de
werkgever in
Verbond van
loge bezwaren.

duidelijk wor-

van onzen voor-
in verder en de
s: „Jang kira,
af sloeg en ja
11

n heb je soms
arover je, als
i kunt. Paadjes,
van 46-met-pijn,
zo gemakkelijk
verwistelt u nu
tulken en 2 tot
u uw gedachten
in dat pad en
met een 15-tal
og, overgiet dit
landschap ten
vooral niet de
en vervul dan
ons en geestrij-
n insecten, dan
„pad“.

anvankelijk had
aardoor de zon
r na weer een
rdet het in een
rd iets breeder,

sche“).
iden de zon bul-
laten een klein

Bij de bespreking met de vorenvermelde beide heeren, die zich als belangstellenden voor ons Verband hadden opgegeven, was wel gebleken, dat wij, wat aangaat deze bezwaren, onderling eenzelfde gedachte hadden. Deze beide heeren drukten het zelfs zóó uit, dat wij samen wat onze opvattingen betreft, in het Verbond van Christelijke werkgevers als eenlingen stonden. Ook dáár: het vooropstellen van het z.g. algemeen christelijke, het aanvaarden o.a. van Barthiaansche voorlichters en het meegaan met den geest van dezen tijd, in het streven naar sociale, in wezen socialistische hervormingen.

Bij onze besprekingen in het V.C. was ons steeds gebleken, dat wij, ook al namen wij in het maatschappelijke leven een geheel verschillende positie in als werkgever en werknemer, wij toch, zooals de heer Wijbrands het uitdrukte, eikander zoo goed hadden verstaan en zoo eensgezind de zaken, die voor onze aandacht kwamen, hadden behandeld met elkander. Bij ons allen leefde dan ook deze gedachte, wanneer het moet komen, behalve tot vorming van een Verband, tot stichting van een Verbond, zou het dan niet mogelijk zijn, dat hiervoor een vorm wordt gevonden, waarin wij als broeders blijven zijn in één organisatorisch verband, dat dan den naam van Verbond zou moeten dragen. Ter onderscheiding van het Sociaal en Economisch Verband zou deze andere organisatie den naam kunnen dragen, zoo noodig door een betere gaarne te vervangen, van GEREFORMEERD MAATSCHAPPELIJK VERBOND. In dit verband dachten wij ons twee zelfstandige secties, ieder met eigen rechtspersoonlijkheid, blijvend federatief verbonden in het ééne Verbond. Men zou dan b.v. de ééne sectie kunnen aanduiden als Gereformeerde Werknemers Vereniging en de andere als Gereformeerde Werkgeversvereniging, gesteld het zou beslissend noodig blijken voor het praktisch werk twee deelen met eigen rechtspersoonlijkheid in te stellen. P. GROEN.

GEZINSLEVEN

Aangaande mij en mijn huis

„Noch oneerbaarheid, noch zot geklap
of gekkernij“. Ef. 5:4a.

Zoo erg als Peninna het aanlegde, die Hanna, de kinderlooze, tergeve met terging om haar te vergriemen vanwege het feit, dat de Heere haar baarmoeder had toegesloten, met het gevolg dat Hanna weende en zelfs niet at — neen, zoo erg zullen wij het in den regel niet maken.

Wij zullen er ons wel voor wachten, om opzettelijk een jonggetrouwe uit onzen kennissenkring of familiekring, wier hoop op een eigen kind nog maar steeds niet in vervulling ging, onaangenaam te zijn en haar te krenken.

Maar daarmee zijn wij nog niet klaar met den eisch, dien de Heere in Zijn wet ons stelt voor het verkeer met onze naasten.

„Uw gebod is zeer wijd“ — dat geldt ook hier. Zoodra wij iemand ontmoeten, en deze op dat zelfde oogenblik daardoor onze naaste wordt, zullen we er ons van bewust zijn, dat ons heele optreden jegens hem of haar: onze houding, ons spreken en zwijgen, onze gebaren, al onze reacties, ons lachen, niet is een onverschillige zaak, van weinig of geen belang, waar we geen gewicht aan behoeven te hechten; maar dat ons heele optreden staat onder den absoluten eisch

van het gebod Gods: „Hebt uwen naaste lief gelijk u zelf!“ „Al wat gij wilt, dat u de menschen zullen doen, doet gij hun ook alzoo!“

Daarom is het „oppassen“ — zoodra wij in gezelschap met anderen zijn en is groote voorzichtigheid geboden. Dubbele voorzichtigheid, als we de menschen niet kennen, in wier midden wij geplaatst zijn. Dan geldt het heel in het bijzonder: „Laat uwe woorden weinig zijn!“ En kennen wij ze, goed of minder goed — dan wordt onze verantwoordelijkheid tegen hen des te grooter!

Laat ik nu maar eens heel concreet worden. In gezelschap treffen we een jong echtpaar aan, dat nog steeds den kinderzegen mist. We nemen aan, dat wij allen zijn broeders en zusters in den Heere; ook die jonge man en vrouw. Maar weten dan ook van hen, dat zij een moeilijken tijd doormaken; van veel gebeds; waarin hun geloof beproefd wordt; waarin ze het soms heel moeilijk hebben, en het „Uw wil geschiede“ niet dan in zware geloofsspanning over de lippen komt; een tijd van hopen en vreezen.

Daarover spreken ze niet met anderen. De zorgen, die ze er over hebben, staan niet op hun gezicht te lezen, ze zijn in gezelschap vriendelijk en opgewekt. Ze leven naar het woord van Christus: „Zelf uw hoofd en wasch uw aangezicht, als gij vast, opdat het van de menschen niet gezien worde, als gij vast, maar van uwen Vader, die in 't verborgen is.“

Maar dat neemt niet weg, dat toch de broeders en zusters er van kunnen weten, als ze ernstig meeleven, zooals verwacht mag worden. Ze kunnen het weten, wat er in de harten van deze teleurgestelden omgaat, welk verdriet en welke vrees in hun binnenste sluimert. Ze kunnen het weten, dat de vraag: „Krijgen we nog een kind?“ voor hen er een is van bitteren ernst, een levensvraag van de eerste orde, en waarover ze tobben — en zwijgen uit kieschheid; als een zaak, te toer, om ze in het publiek ter sprake te brengen.

En nu mocht het wel het minste zijn, wat van de broeders en zusters kon worden verwacht, dat ze het verlangen dezer twee, om deze kiesche zaak besloten te laten blijven in het eigen hart, zouden eerbiedigen. Het zou niet anders zijn, dan het gehoorzaam opvolgen van Christus' gebod.

Maar wat zien we gebeuren, ook onder ons? Juist het tegenovergestelde. Het is, of men er op uit is, hen te laten merken, dat ze nog maar steeds geen kind hebben, in den vorm van een grap, als scherts en gekkernij, met een lach op hun gezicht, maar zonder er bij stil te staan hoe ze daardoor de betrokkenen wonden, hun strijd te moeilijker maken, hun den avond vergallen, en hunne harten vervullen met ergernis over een dergelijke houding van broeders en zusters. Dat begint vaak al bij het binnenkomen. Zijn ze vroeg,

De kwestie van het evangelisten-ambt (XIX)

ZENDING EN EVANGELISATIE

§ 6. DE CONFRONTATIE VAN DE THANS IN DE KERK FUNGEERENDE BIJZONDERE AMBTS-DRAGERS MET DEN EVANGELIST (slot).

D. Aleer we conclusie nemen inzake de confrontatie van de thans in de kerk fungeerende bijzondere ambten met den evangelist, dienen we nog op enkele dingen te letten.

Bij de bespreking van de Kerkenordening in dezen verklaart het meerderheidsrapport, dat het ambt van de bedienaren des Woords plaatselijk is en dat art. 7 K.O. alleen deze uitzondering kent: „t e n w a r e d a t h i j g e z o n d e n w o r d e o m h i e r o f

dan is er wel een, die de opmerking plaatst: „Goed op tijd, maar ja, dat kan! De kleine behoefte eerst niet geholpen te worden!“ Komen ze laat, dan heet het: „Wel, wel, wat laat, en daar zijn nog niet eens kinderen, die naar bed gebracht moesten worden!“

In elk geval, ze zijn er weer aan herinnerd, dat ze nog kinderloos zijn. En het gezelschap heeft er schik van? En die twee?

Als verschillende dames aan een handwerkje zijn begonnen, haalt „zij“ uit haar tasch, eenigszins aarzeland en zoo, dat het geen aandacht zal trekken, een pas opgezette heerenwant voor den dag. Dat gaat echter zoo maar niet! Al spoedig richt er eentje tot haar de vraag: „Zeker voor uw man?“ Maar te antwoorden behoeft zij niet. Dat doen anderen wel voor haar: „Wel ja, die weelde kan zij zich veroorloven. Wij hebben daarvoor geen tijd. Wij hebben onze kinderen, en daarmee onze handen meer dan vol!“ En dan tot den man: „Och, wat wordt u nog verwend. Nog net jongelui. Die tijd is voor ons voorbij!“

En allemaal hebben schik van het geval, behalve die twee, die misschien nog hun best doen, het als een grap op te nemen, maar met een bittere naasmaak, die zij alleen proeven.

Ondertusschen komen de verhalen los over de gezinnen; over de dienstmeisjes, die er zijn of er ook niet zijn; vooral echter over de kinderen: over de baby's, die voorspoedig opgroeien, over de grootere kinderen, die op school gaan en al zoo knap zijn en zoo veel beloven, en over de plannen, die zij hebben met het oog op de toekomst van hun kroost. Ze raken er niet over uit gepraat. Alleen zij tweetjes zitten er bij — alsof ze er niet bij hooren.

Maar dan worden ze er in eens in betrokken. In de gemeente moest eigenlijk voor de opgroeiende kinderen zoo noodig een jeugdvereniging zijn, een voor de meisjes en een voor de jongens. Roerend zijn ze het er allemaal over eens. Ook daarover, dat alles er van afhangt, een geschikte leidster en leider te vinden. Allerlei namen passeeren de revue. Maar de eene is toch niet geschikt; de andere heeft geen tijd — tot in eens een stem opgaat: „Wat zitten we te zoeken? En wij hebben een uitgezocht stel in ons midden: de jongelui! Die behoeven om hun eigen kinderen niet thuis te blijven. En ze zullen het stellig prettig vinden. Het geeft tegelijk wat afleiding!“

„Een leuke, gezellige avond!“ zeggen ze allemaal bij het uiteengaan. Alleen die twee vinden: ze moesten toch eigenlijk liever maar van zulke visites wegblijven; ze hebben het gevoel, dat ze er niet bij hooren; hoe- wel ze allen broeders en zusters zijn!

Gelukkig weten ze het en ze zeggen het ook tot hunnen God: „Gij aanschouwt (onze) moeite en verdriet, opdat wij het in Uwe hand geven“. HUISMAN.

daar kerken te vergaderen“. Volgens het genoemde rapport wordt daarmee blijkbaar niet bedoeld de mogelijkheid van evangelieprediking en kerkplanting in de heidenwereld te stipuleren“ (bl. 1). Jansen (Korte Verklaring K.O.) schrijft, dat dit waarschijnlijk doelde „en op het vergaderen der verstrooide geloofsgenooten in de roomsche landen en op het vergaderen van kerken door de prediking onder de roomschen“; en voegt er aan toe: „De synode van Utrecht, 1905, heeft deze uitdrukking met het oog op de uitwendige zending laten staan. En terecht, want Christus vergadert Zich Zijne gemeente uit het gansche menschelijke geslacht (Held. Catech., Zond. 21).

humus dekte den grond, koeler werd de lucht en vochtiger het lage gewas. Dat verhinderde niet, dat onze kleeren reeds doorweekt raakten en een nieuwelings als ik verbaast zich bij elken stap, dat een mensch zoo veel water kan tuipters. Daar is geen vegen tegen. De sigaretten in een borstzakje moeten in een droge doek gewikkeld worden of in de hand gedragen worden, de aansteker zou na een halven dag verroest blijken, de portemonnaie beschimmeld.....

Drie kwartier. Alle zak- en halsdoeken zijn kletsnat, men begint te snuiven en te hijgen; het tempo wordt trager, maar moeilijker wordt de weg. Het lichte rubberbosch heeft inmiddels al weer plaats gemaakt voor wildernis. Machtig hooge boomen verdonkeren den bodem, een wee-zoete lucht stijgt daarvan op, het pad laat zich niet meer zien, maar de gids loopt met onfeilbare zekerheid door en alleen een ingewijde weet, waaraan hij z'n weg herkent. Al lang is de recht toe — recht aan richting verlaten en met allerlei kronkels vervolgen de reizigers hun pad. Onwillekeurig denk je aan de brekingswetten van het licht; ook hier geldt: hoe dichter de middenstof, waar men doorheen moet, hoe meer er wordt afgebogen van de „normaal“, maar altijd blijkt weer uit den zonnestand, dat de hoofdrichting bewaard bleef.

Nu komen er trajecten, waar een snelheid van 2 km per uur al heel mooi is. Slechts de waterscheidingen*) liggen tamelijk droog, maar in de dalen voert onze weg door louter modderpoelen, waarover men soms tot even over de enkels, maar ook heel vaak tot over de knieën wegzakt. Om dat laatste te voorkomen, of

liever in aantal wat te verminderen, gaat het op die plaatsen in looppas, wat de ademhaling natuurlijk niet ten goede komt. Het aantal boschkreektjes is geweldig groot.

Deze kleine stroompjes moesten herhaaldelijk worden overgetrokken, waartoe de streekbewoners „bruggen“ slaan. Zijn ze ondiep, dan legt men eenvoudig wat boomstammetjes en de reizigers op bloote voeten tippen daar even lustig overheen als over een tegelpad, maar nu komen voor ons, Europeanen, de moeilijkheden pas goed. De zolen, nu dik bestreken met een glibberige modderlaag, blijken op die doorwaterde stammetjes geen houvast te kunnen vinden en waar de teenen der anderen zich virtuoselijk rondom de uitsteeksels klemmen, daar staan wij slechts in een zeer labiel evenwicht op een stugge zool, die maar een klein aanrakingsoppervlak heeft met de boompjes. Waar de inboorling zich nu met gratie voortbeweegt, daar schuifelen de Westerlingen, met moeite het evenwicht bewarend en dwars op de stammen staand, voetje voor voetje verder. Waren de stammen maar niet zoo glad, dan zou men nog behoorlijk kunnen „boegsprietloopen“, maar ja, wat wil je bij een jaarlijkschen regenval van 4 m en dan nog wel in den natten tijd? Het zou echter nog moeilijker worden.

Want soms voerde ons pad ons langs deze boschstroompjes, die dan echter, de natuur van het water volgend, zich gemakshalve maar in het paadje vlijden, zoodat men kiezen moest tusschen een wandeling door het beekje zelf, of al worstelend tegen het struikgewas, langs de doorweekte kanten. Ook hier lagen vaak boomstammetjes, half verrot, vaak gebroken, diep doorbuigend op de diepste punten, waar ze niet voldoende tegen den golvenden bodem aanlagen, soms

wegrollend als je voorman er zich met een flinken stoot afzette, soms ook finaal brekend, daar ze niet op het gewicht van een flinken Nederlander berekend zijn. En bordjes met een aangegeven maximum gewicht zooals bij de Hollandsche bruggen kent men hier nog niet. Nóg niet. En toch is dit verkeer vieskelijker dan langs en door de struiken, waar het vaak wemelt van allerhand gedierde. Ik kreeg tenminste diep ontzag voor die natuuronderzoekers, die, koste wat het kost, juist naar zulke schepselen op jacht gaan en dan tenslotte beloond worden met één of andere schoolstatistiek, waaruit blijkt, dat de leerlingen dit jaar maar weer gemiddeld een 6 haalden voor het vak Dierkunde..... Prachtige vlinders, tal van spinnen, hagedissen, bloedzuigers (leve de hooge schoenen!), slangetjes en dan soms een wild zwijn, een hert..... Vogels hoor je af en toe, maar je ziet ze zelden. Grof wild komt in deze streek niet veel voor, moet je meer het oerwoud in en dit IS nog geen oerwoud.

Toch begon het er hier en daar op te lijken. De stammen werden als maar hooger in hun streven naar het licht, onderling waren de woudreuzen verbonden door tientallen meters lange lanen, heel veel was als overdekt met verschillende mossen en zwammen (geen paddestoelen gezien, misschien onder de humus?), hooge wortellijsten versperden vaak den „weg“ en elk kuilte in den bodem was een klein „goudvischkommetje“, waarin heel kleine aaltjes en larven zwommen.

J. P. MOERKOERT.

*) Hooger terrein, vanwaar het water naar twee kanten stroomt en dan verschillende stroomstelsels vormt.

